

Zpráva o činnosti programů ADVAITA, z. ú., v roce 2021

Obsah

Úvod.....	1
Poslání, cíle, hodnoty, vize	1
Ambulantní poradenství Advaita (AP).....	2
Krajské poradny pro závislosti	7
Adiktologické služby pro děti a mládež.....	10
Terapeutická komunita.....	12
Doléčovací program Advaita (DP)	16
Centrum primární prevence Advaita (CPP)	19
Závěr	23

Úvod

Předkládáme souhrnnou zprávu o našich službách v roce 2021. Další informace o našich programech Vám rádi dodáme na vyžádání.

Poslání, cíle, hodnoty, vize

Posláním zapsaného ústavu ADVAITA je pomáhat lidem ohroženým rizikovým a závislostním chováním uskutečnit změny, které jim umožní žít zdravější a soběstačný život bez sociálního vyloučení.

Za účelem naplnění svého poslání ústav provozuje dvě zařízení, ve kterých poskytuje tři adiktologicko sociální služby. V jednom ze zařízení nabízí také programy primární prevence rizikového chování.

Naším **cílem** je, aby se uživatelé našich služeb zapojili do společnosti přiměřeně ke svému věku a ke svým možnostem.

Vycházíme z následujících **hodnot**: zdraví, osobní růst, lidská důstojnost, sebeúcta, právo na sebeurčení, respekt k jedinečnosti, solidarita, úcta k životu.

V roce 2021 jsme za významné finanční pomoci od Libereckého kraje a jeho obcí poskytovali následující služby:

Ambulantní poradenství Advaita¹ (AP)

Ambulantní poradenství Advaita pomáhá uživatelům návykových látek a osobám ohroženým tzv. nelátkovými závislostmi zorientovat se ve své aktuální nepříznivé situaci, rozhodnout se pro další postup v řešení svých problémů a zvolené kroky uskutečnit. Služba usiluje o vytvoření či podporu motivace ke změnám vedoucím k opuštění závislostního chování. Kromě jednorázových konzultací a krátkých intervencí nabízí i delší systematickou spolupráci. Služba se poskytuje v Liberci, Frýdlantu, České Lípě, Jablonci nad Nisou, Semilech a v Turnově a je určena zejména občanům Libereckého kraje.

Cílová skupina, okruh osob, kterým je služba určena

Osoby, které z důvodu užívání návykových látek, hazardního hraní nebo jiného závislostního chování jsou nebo mohou být ohroženy sociálním vyloučením nebo mají problém se začleňováním do společnosti.

Osoby, které s návykovými látkami experimentují, osoby na návykových látkách závislé, hazardní hráči a osoby s jinými projevy závislostního chování.

Lidé, kteří jsou ohroženi závislostním chováním osob ve svém nejbližším okolí – příbuzní a blízcí uživatelů návykových látek či osob s tzv. nelátkovými závislostmi.

Podmínkou spolupráce je objednat se a dostavit se v daném termínu ke konzultaci ve střízlivém stavu či aspoň bez projevů akutní intoxikace.

Cíle služby, cílový stav uživatele služby

Hlavním cílem služby je stabilizace klientů v oblasti adiktologické, zdravotní, sociální. Dále podpora příbuzných a blízkých osob užívajících návykové látky a osob s jiným závislostním chováním. U nezletilých osob je důležitá podpora v oblasti pedagogické, posílení a upevnění rodinného systému klientů, stabilizování rodiny jako místa bezpečí, růstu a zdravého vývoje jedince.

Cíle programu ambulantního poradenství podrobněji:

- **Podávat informace** o problematice návykových poruch a o možnostech v oblasti léčby závislostí. U dětí a mladistvých edukovat a preventivně působit na cílovou skupinu.
- **Poskytnout bezpečný prostor a podporu** při řešení aktuální situace klienta a jeho rodiny v souvislosti se závislostním chováním.
- **Rozvíjet motivaci a kompetence klienta** tak, aby dokázal svoji nežádoucí situaci řešit nebo možnému vzniku nepříznivé situace předcházet.
- **Zastavit prohlubování současného negativního stavu** či krize a předcházet možným komplikacím včasnou intervencí.
- **Nabízet uživatelům odpovídající možnosti řešení jejich životní situace**, včetně odkazů na služby poskytované jinými organizacemi, zejména pro klienty s další psychiatrickou nebo sociální zátěží.
- **Podporovat klienta v žádoucí změně** ve vztahu k závislostnímu chování a k jejímu udržení.
- **Pomáhat zájemcům o další léčbu závislosti** vhodnou vybrat, objednat se na ni a vystavit jim potřebná doporučení, případně jim pomoci zajistit ta, která služba sama nevydává.
- Zájemcům o ambulantní řešení svého problému **nabídnout možnost delší systematické spolupráce** ve strukturovaném programu. Po jeho absolvování dále nabídnout odpovídající následnou péči.

---

¹ Registrováno jako odborné sociální poradenství.

- Lidem, kteří neprojevili zájem o pravidelnou spolupráci, umožnit využívat službu nepravidelně a kromě podání informací o problematice návykových poruch je **podpořit i při řešení akutních problémů**.
- V indikovaných případech dlouhodobě a systematicky **pracovat s rodinným systémem klienta**, přispívat nejen k úzdavě jednatelce, ale celé rodiny.
- **Podpořit a obnovit proces socializace klienta**, zaměřit se nejen na řešení problému návykového chování, ale také na další oblasti, které jsou potřebné pro zdravý vývoj jedince, jako např. vrstevnické vztahy, vzdělávání apod.
- Klientům Doléčovacího programu ADVAITA, kteří přestali splňovat nároky tohoto programu, **nabídnout odpovídající alternativu** zapojením do programu ambulantního poradenství. Pomoci jim **překonat období relapsu či recidivy**.
- **Klientům jiných sociálních služeb** se závislostním chováním nabídnout možnost řešit jejich problém tak, aby nevedl k porušování pravidel programu organizace a klient nemusel z důvodu svého závislostního chování z organizace odejít.
- Nabízet klientům řešení své sociální situace s pracovníkem, který se specializuje na **řešení přidružených sociálních problémů**. Jedná se zejména o problémy v oblasti financí (řešení dluhů, žádost o sociální dávky), bydlení (hledání vhodného bydlení) a zaměstnání (sestavení životopisu, hledání práce).

Cílový stav uživatelů služby v optimálním případě odpovídá naplnění jejich zakázky a potřeb.

Souhrnné statistické údaje za celou službu odborného sociálního poradenství

V roce 2021 byl **celkový počet osob Ambulantního poradenství Advaita ve všech poradnách bez ohledu na věk, druh závislosti a včetně blízkých osob (rodiče, partneři) 847, z toho bylo 615 uživatelů návykových látek a osob s nelátkovým typem závislostního chování a 232 blízkých osob**. Meziročním **srovnáním s rokem 2020** došlo k nárůstu počtu uživatelů návykových látek a osob s nelátkovým typem závislostního chování o 62 osob, zároveň narostl počet blízkých osob o 58, **celkem došlo k navýšení počtu všech osob v programu o 120**. S ohledem na pokles počtu osob v programu v roce 2020 ve vztahu k roku 2019, který byl zapříčiněn protiepidemickými opatřeními, můžeme říci, že potřeba uživatelů a jejich blízkých navštívit naše služby se v roce 2021 vrátila.

Všichni klienti Ambulantního poradenství Advaita mohou využít individuální, popřípadě rodinné a párové aktivity (individuální poradenství/terapii, individuální poradenství pro rodiče a blízké, rodinné a párové poradenství/terapii, krizovou intervenci, krizovou intervenci po telefonu a internetu, sociální práci, informační servis, telefonické, písemné a internetové poradenství, korespondenční práci), i **skupinové aktivity** (skupinové poradenství/terapii, kurz v mindfulness), které jsou zatím nabízeny jen v poradně v Liberci.

Podrobné informace o poradnách mimo Liberec a o projektu Adiktologické služby pro děti a mládež píšeme v samostatných částech „Krajské poradny pro závislosti“ a „Adiktologické služby pro děti a mládež“.

Komentované statistické údaje a další informace o poradně v Liberci

V této části se všechny počty klientů a výkonů² týkají pouze dospělých.

V rámci pracoviště v Liberci došlo roku 2021 k osamostatnění programu ambulantního poradenství od doléčovacího programu (služba následné péče). Oddělili jsme prostory, kde poskytujeme ambulantní poradenství, a došlo ke specializaci pracovníků, kteří již pracovali výhradně s klienty tohoto programu. Cílem oddělení programů bylo nabídnout klientům obou programů větší přizpůsobivost v nabídce termínů konzultací a mít lepší možnost rozvíjet jednotlivé služby.

V roce 2021 jsme pracovali **celkem se 452 osobami**. Oproti předchozímu roku 2020 došlo k navýšení počtu o 44 osob.

Z celkového počtu 452 osob bylo **346 klientů – uživatelů návykových látek a osob s nelátkovým typem závislostního chování (dále jen uživatelé)** a **106 blízkých osob (nejčastěji rodiče a partneři uživatelů)**.

Srovnáním posledních dvou let počet uživatelů narostl z 331 osob v roce 2020 na 346 osob v roce 2021, nárůst počtu je o 15 osob. Daleko výraznější rozdíl je v počtu uživatelů, kteří program navštívili poprvé. Roku 2020 se jednalo o 101 osob, roku **2021 to bylo 194 osob**. Pro zajímavost uvádíme počet uživatelů, které program navštívili poprvé v roce 2019, kdy se jednalo o 149 osob. Roku 2021 došlo k výraznému nárůstu počtu uživatelů, které program navštívili poprvé.

Počet blízkých osob se zvýšil ze 77 v roce 2020 na 106 v roce 2021.

Rozborem **druhů užívaných drog** v roce 2021 zjistíme, že z 346 uživatelů návykových látek a osob s nelátkovým typem závislostního chování bylo **131 uživatelů nealkoholových drog, 171 osob** docházelo **s problémem užívání alkoholu a 44 osob** mělo problém s **nelátkovým typem závislosti**. Roku 2020 z celkového počtu 331 uživatelů bylo 139 uživatelů nealkoholových drog, 146 osob docházelo s problémem užívání alkoholu a 46 osob bylo s problémem nelátkového typu závislosti.

Meziroční srovnání ukazuje, že v roce 2021 se prohloubil rozdíl mezi počtem osob ve skupině uživatelů nealkoholových drog a počtem osob užívajících alkohol. Rozdíl narostl z počtu 7 osob roku 2020 na 40 osob roku 2021. Počet osob s **nelátkovým typem závislosti** je v obou letech velmi podobný.

Z celkového počtu uživatelů nealkoholových drog, tedy ze 131 osob, je i v roce 2021 **většina uživatelů pervitinu**, 99 osob. Tři osoby užívaly **heroin**, jedna osoba užívala jiné opioidy, čtyři osoby **kokaín** a jedna osoba **extázi**. Počet osob užívajících **kanabinoidy** byl 17 osob, počet osob primárně zneužívajících **léky** byl 5 a 1 osoba užívala legálně dostupný mefedron.

Poměr žen a mužů v počtu uživatelů nealkoholových drog je dle očekávání více nakloněn na stranu uživatelů mužů, jedná se o 90 mužů a 41 žen.

Injekčně svou drogu užívalo 60 osob z celkového počtu 103 uživatelů pervitinu nebo opioidů (58 %). Z počtu 60 injekčních uživatelů program poprvé oslovilo 36 osob, zbývajících 24 osob naši službu již někdy v minulosti využilo. V roce 2020 injekčně svou drogu užívalo pouze 29 osob z celkového počtu 115 uživatelů pervitinu nebo heroínu (25 %).

Průměrný **věk** uživatelů nealkoholových drog narostl z 31 let roku 2020 na 33 let roku 2021.

Ve skupině **uživatelů alkoholu evidujeme 171 osob**, z toho je 99 mužů a 72 žen. Mužů je více než žen, přesto jejich počet ve srovnání s předchozím rokem 2020 nenarostl tak výrazně jako počet žen. Roku 2020 jsme měli ve skupině uživatelů alkoholu 96 mužů a 50 žen. Meziročně počet mužů narostl o 3 osoby a počet žen narostl o 22 osob.

---

² Výkony jsou definovány v příručce Seznam a definice výkonů drogových služeb, vydané Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti. Dostupné na webu <http://www.drogy-info.cz/publikace/navykovye-latky/metodika/seznam-a-definice-vykonu-drogovych-sluzeb/>. Jedná se pouze o čas strávený s klienty tvář v tvář. Čas nezahrnuje přípravu, zápisy z konzultací ani další přímou práci s klienty mimo definované výkony.

Průměrný věk uživatelů alkoholu se mírně snížil ze 44 let v roce 2020 na 43 let v roce 2021.

Celkový **počet osob s nelátkovou závislostí** byl 44 osob, z toho bylo 38 osob s diagnózou **patologické hráčství** a 6 osob s jinou nelátkovou závislostí, nejčastěji se závislostí na hraní počítačových her nebo na internetu.

Průměrný věk osob s nelátkovou závislostí narostl z 35 let v roce 2020 na 37 let v roce 2021.

Práci s nezletilými a jejich počty v programu rozebíráme v části zprávy Adiktologické služby pro děti a mládež.

Jedním z našich dlouhodobých cílů je pracovat na motivaci uživatelů návykových látek a osob s nelátkovým typem závislostního chování k pravidelné spolupráci, tyto klienty zařazujeme do strukturovaného programu. **Klienti ve strukturovaném programu** mají pravidelnou docházku a v rámci individuálních rozhovorů pracují na naplnění své zakázky a cílů. V průběhu vzájemné spolupráce podporujeme silné stránky klienta a pracujeme s jeho slabými stránkami. Z celkového počtu 346 uživatelů do strukturovaného programu **docházelo 123 osob**. Problém s užíváním pervitinu mělo 23 osob, s užíváním alkoholu 67 osob, s užíváním opiátů měla problém 1 osoba, s užíváním léků opět 1 osoba, s užíváním marihuany 3 osoby, s užíváním kokainu 2 osoby a 1 osoba užívala legálně dostupný mefedron. Zbývajících 25 osob řešilo problém s nelátkovou závislostí. Problém s hraním automatů v kamenných hernách mělo 6 osob, s hraním automatů online 1 osoba, se sázkami online (nejčastěji sportovními) 10 osob, se sázkami na pobočkách 2 osoby, 1 osoba měla problém s brouzdáním na sociálních sítích a seznamkách, 1 osoba s nákupem losů a 4 osoby s hraním počítačových her.

Průměrný věk osob ve strukturovaném programu s problémem s látkovou závislostí byl 40 let a osob s problémem s nelátkovou závislostí byl 36 let.

V roce 2020 strukturovaným programem prošlo pouze 86 osob, protože i vzhledem k epidemiologickým opatřením bylo udržení klientů v dlouhodobém kontaktu náročnější.

Krátkodobé nebo jednorázové poradenství využilo **223 uživatelů a 106 partnerů, rodičů a jiných blízkých osob**. Tradičně většina osob měla zájem jen o jednorázové nebo krátkodobé poradenství. Což dle našeho názoru naplňuje požadavky této služby – přiměřeně nízkoprahové ambulantní poradenství a terapie.

Jednorázová poradenství probíhala podle možností pracovníků s **čekací dobou průměrně 14 až 21 dní**. V případě, že byli klienti v tíživé situaci, byla jim vždy neodkladně poskytnuta krizová intervence a zprostředkovány další služby. Někteří využívali **možnosti anonymní spolupráce**.

K poradenství patří **posouzení stavu zájemce a navržení vhodné léčby**. V řadě případů jsme doporučili a pomohli zařadit konkrétní léčbu, vystavili žádaná doporučení a pomohli klientovi s vyřízením potřebných dokladů. Do doby, než klient mohl do léčebny nastoupit, jsme s ním pracovali a podporovali tak jeho motivaci ke změně.

V průběhu **dlouhodobé spolupráce** se u klientů zaměřujeme na hledání vnitřních sil k provádění takových změn v jejich životě, s nimiž budou klienti v souladu a které povedou k dosažení životní stability bez závislostního chování. Klienti využívají individuální sezení i podporu skupiny. Nabízíme skupinu pro patologické hráče, podpůrnou skupinu pro drogově závislé a závislé na alkoholu a kurz nebo jednotlivá setkání meditací všímavosti.

Skupina pro patologické hráče probíhá každé druhé úterý v podvečerních hodinách. Klienti před zařazením do skupiny absolvují minimálně vstupní rozhovor, kde si stanovují zakázku, domlouváme se na docházce do programu, informujeme je o právech a povinnostech. V roce 2021 touto skupinou prošlo 19 osob, průměrně se každé skupiny účastnilo 6 osob. Ve většině případů klienti docházejí, alespoň zpočátku, také na individuální rozhovory, které jim umožňují snadnější stabilizaci a ukotvení v jejich běžném životě.

S příbuznými osob s nelátkovým typem závislosti často pracujeme v rámci **rodinných sezení**. Během roku 2021 jsme uskutečnili 73 aktivit práce s rodinou pro 29 účastníků těchto sezení (osoby s nelátkovým typem závislosti a jejich blízcí).

Podpůrná skupina pro drogově závislé a závislé na alkoholu probíhá také každé druhé úterý v podvečerních hodinách. V jednom týdnu se koná skupina pro patologické hráče a v následujícím týdnu podpůrná skupina pro drogově závislé a závislé na alkoholu. Před zařazením do skupiny mají tito klienti povinnost absolvovat několik individuálních rozhovorů, aby prokázali svou motivaci pro práci ve skupině. Ve skupině si společně pomáhali upevňovat svá rozhodnutí k další léčbě, řešili problematická témata a byli si vzájemně vzorem i oporou. V roce 2021 touto skupinou prošlo 21 uživatelů návykových látek, průměrně se každé skupiny účastnilo 4 až 5 osob.

Příbuzným osob s látkovým typem závislosti rovněž nabízíme **rodinná sezení**. Během roku 2021 jsme uskutečnili 93 aktivit práce s rodinou pro 49 účastníků těchto sezení (osoby s látkovým typem závislosti a jejich blízcí).

Kurz meditací všímavosti (mindfulness meditací) je uzavřený kurz, který probíhal jednou týdně v období 8 týdnů. Kurz vychází z klinicky ověřených programů kognitivní terapie založené na mindfulness a z prevence relapsu založené na mindfulness. Roku 2021 se uskutečnil pouze 1 kurz, ale pro absolventy tohoto i předchozích kurzů jsme nabízeli další meditační setkání. Celkem proběhlo 31 skupinových meditačních setkání pro 10 osob, průměrně se každého setkání účastnily 3 osoby. Ohlasy klientů na jednotlivé meditace i ucelený kurz byly pozitivní, v osvojení techniky meditace vnímají výhody pro svůj další osobnostní rozvoj. Před účastí na kurzu probíhá přiblížení a vysvětlení základů mindfulness meditací.

V rámci ambulantního poradenství **spolupracujeme s regionálními zařízeními, jejichž** cílové skupiny vedle bezdomovectví, dalších psychiatrických diagnóz nebo jiných znevýhodnění mají rovněž problémy se závislostí. Minimálně jednou ročně se tým Centra ambulantních služeb ADVAITA schází s týmy některých spolupracujících zařízení, kde si předávají zkušenosti a v některých případech domlouvají další spolupráci.

Celkové shrnutí za poradnu v Liberci

Dospělé populaci jsme roku 2021 v poradně v Liberci poskytli celkem 2594 kontaktů, v nichž proběhlo 3 699 výkonů v celkovém čase 108 200 minut (1 803 hodin). (Čas věnovaný klientům z Adiktologické služby pro děti a mládež není započten.)

Pro zajímavost uvádíme **počet neproběhlých konzultací** (klient na domluvenou schůzku nepřijde nebo se omluví méně než 24 hodin před konzultací). V roce 2021 se jednalo o 542 neproběhlých konzultací. Naprostá většina konzultací trvá hodinu. V roce 2021 tedy tvořily neproběhlé konzultace 23 % z celkového počtu objednaných hodin. V předchozím roce 2020 neproběhlé konzultace tvořily 21 % z celkového počtu objednaných hodin.

Další informace

Provozní doba poradny v Liberci v roce 2021:

Pondělí 13–18 hodin, úterý až čtvrtek 9–18 hodin, v pátek 9–17 hodin.

Všichni členové odborného týmu se i v roce 2021 vzdělávali. Kromě dalšího vzdělávání sociálních pracovníků podle zákona 108/2006 Sb. si zvyšovali svoji odbornost i dalšími kurzy a výcviky. Pracovní tým se pravidelně účastnil týmových porad, které probíhaly jedenkrát týdně a týmových konferencí čtyřikrát ročně. Supervize týmu se konaly jednou za 6 týdnů.

Program ambulantního poradenství poskytujeme od roku 2003. Po celou dobu pracujeme na tom, aby služba naplňovala potřeby klientů, byla přizpůsobivá různým nárokům či požadavkům a zároveň zajišťovala stabilní a vysoce profesionální přístup a prostředí.

Krajské poradny pro závislosti

Poradny pro závislosti jsou součástí Ambulantního poradenství Advaita. V roce 2020 byla zařazena do Základní sítě sociálních služeb Libereckého kraje poradenská pracoviště v **Jablonci nad Nisou, Frýdlantu, České Lípě** a v **Turnově**, v roce 2021 také poradna v **Semilech**.

V souladu s naší původní strategií a vizí dochází k průběžným změnám v provozu jednotlivých pracovišť. Snažíme se o průběžné mapování potřebnosti a využití jednotlivých poradenských pracovišť a následné přizpůsobování potřebám daných lokalit. V průběhu roku 2017 byla z důvodu dlouhodobé neobsazenosti uzavřena poradna v Hrádku nad Nisou, ze stejného důvodu byla uzavřena na konci roku 2019 poradna v Novém Boru a v průběhu roku 2020 také poradna v Novém Městě pod Smrkem. Naopak **byly opakovaně posíleny kapacity** v poradnách v České Lípě, Jablonci nad Nisou, Turnově a Frýdlantu.

Cílová skupina

Služby poraden byly původně zaměřeny především na cílovou skupinu klientů s problematikou nelátkových závislostí (gambling, závislost na PC, internetu, mobilních telefonech a aplikacích, nadměrné užívání sociálních sítí apod.), v případě volné kapacity jsou však služby poskytovány také klientům s problematikou závislosti na návykových látkách. Služby poraden jsou určeny také rodičům a blízkým osobám uživatelů.

Prováděné činnosti

Poskytované služby jsou v souladu s činnostmi Ambulantního poradenství Advaita. V poradnách jsou poskytovány služby individuálně, na skupinové aktivity jsou klienti odkazováni do Centra adiktologických služeb Advaita v Liberci.

Komentované statistické údaje a další vybrané informace o činnosti v roce 2021

(pouze za dospělé osoby, bez počtu osob a výkonů vztažených k projektu Adiktologické služby pro děti a mládež)

V průběhu roku 2021 využilo služeb Krajských poraden pro závislosti celkem 290 osob. Z tohoto počtu bylo 223 uživatelů a 67 rodinných příslušníků a blízkých osob.

V porovnání s předchozím rokem se celkový počet klientů zvýšil o 39 osob (z 251 v roce 2020, na 290 v roce 2021). K většímu nárůstu osob došlo v počtu uživatelů.

Z celkového počtu uživatelů (223 osob) tvoří nejpočetnější skupinu klienti s problémem závislosti na alkoholu (109 osob), dále pak uživatelé drog (85 osob) a to především uživatelé pervitinu (75 osob). Počet klientů s nelátkovým typem závislostí se zvýšil pouze mírně (z 23 na 28 osob).

Nejvyužívanější službou je dlouhodobě individuální poradenství, jež se zvýšilo z 806 poskytnutých výkonů v roce 2020 na 1181 výkonů v roce 2021. V návaznosti na předchozí rok se nadále zvyšuje zájem o telefonické poradenství, které se taktéž zvýšilo z 229 na 256 poskytnutých výkonů.

I přes přetrvávající epidemiologická omezení a situaci probíhal provoz všech poradenských pracovišť bez omezení (s výjimkou uzavření provozu z důvodu nemoci pracovníka). Služby klientům byly poskytovány prezenčně, část klientů však nepřestala využívat také telefonický kontakt.

Statistická data za jednotlivá pracoviště

Jablonec nad Nisou (provozní doba každé úterý 9–17 hodin, každou středu od 9–15 hodin)

Do Poradny v Jablonci nad Nisou přišlo v průběhu roku 2021 celkem 72 osob. Z tohoto počtu bylo 64 osob uživatelů a 8 osob blízkých. Poprvé do služby přišlo 41 uživatelů. Celkem proběhlo 187 výkonů individuálního poradenství a 24 výkonů práce s rodinou. Poskytli jsme 23 výkonů telefonického poradenství, což je mírný pokles proti roku 2020. Důvodem je pravděpodobně to, že poradna nebyla již tak dlouhou dobu uzavřená kvůli pandemickým opatřením jako v předchozím roce.

Nejvíce klientů řešilo problém s alkoholem, celkem 33 osob. Na druhém místě je 27 osob s problémem užívání pervitinu. Oproti loňskému roku se počet uživatelů zvýšil. Alkohol se dostal na 1. místo, v loňském roce byl počet uživatelů alkoholu a pervitinu shodný, konkrétně 24 osob.

Nejužší spolupráce je navázána s Probační a mediační službou v Jablonci nad Nisou, máme velké množství klientů, kteří docházejí do obou služeb. Dále spolupracujeme s Magistrátem města Jablonce nad Nisou, s kurátory pro dospělé, s kurátory z Tanvaldu, s jabloneckou psychiatrickou MUDr. Petrou Kordovou, s níž máme několik klientů ve společné péči, i s dalšími psychiatry z Jablonce. Stejně tak je navázána dobrá spolupráce zejména s Psychiatrickou nemocnicí v Kosmonosech, odkud přicházejí nejčastěji klienti po absolvované rezidenční léčbě s cílem získat podporu pro své doléčování. Spolupráce je také navázána s Věznicí v Rýnovicích, klienti si ještě před propuštěním z výkonu trestu domlouvají kontakt s poradnou.

V příštím roce budeme rozšiřovat provozní dobu poradny na 3 dny v týdnu. Důvodem je dlouhodobě naplněná kapacita poradny.

Semily (provozní doba každé druhé pondělí 10–17 hodin)

Služeb poradny v Semilech využilo za rok 2021 celkem 25 osob, z toho 19 osob bylo uživatelů a 6 osob bylo osob blízkých. Poprvé navštívilo poradnu 6 uživatelů. Celkem proběhlo 44 výkonů individuálního poradenství a 16 výkonů práce s rodinou. I v této poradně probíhala některá sezení přes telefon, celkem se uskutečnilo 16 výkonů intervence po telefonu a internetu.

Uživatelé nejčastěji řešili problém s alkoholem, celkem 8 osob, 6 osob řešilo problémy spojené s gamblingem.

Oproti roku 2020 došlo k poklesu počtu všech osob ve službě o 1 osobu a k poklesu počtu poskytnutých výkonů, zejména v oblasti individuálního poradenství. Stejně jako poradna v Jablonci nad Nisou byla i tato poradna uzavřena v prosinci z důvodu nemoci pracovnice poradny, což se promítlo v celkovém počtu poskytnutých výkonů. Domníváme se, že negativní vliv na udržení kontaktu s klientem má i interval kontaktu s klienty 1x za 14 dní, kdy může snadno dojít k prodlevě mezi jednotlivými sezeními až na 1 měsíc, což je z hlediska udržení motivace příliš dlouhý interval.

Spolupráce je navázána především s Probační a mediační službou v Semilech, kurátorkou pro dospělé z Městského úřadu v Semilech a s MUDr. Šlechtou, s níž máme několik klientů ve společné péči.

Poradna je spádová pro obyvatele malých měst a vesnic z Podkrkonoší, jak z Libereckého, tak i z Královehradeckého kraje.

V příštím roce dojde ke změně terapeutky. Otevírací doba zůstane z kapacitních důvodů organizace zatím stejná, dochází pouze ke změně ve dni poskytování služby (čtvrtek místo původního pondělí).

Česká Lípa (provozní doba každý čtvrtek a každý pátek 10–17 hodin)

Za sledované období využilo služeb poradny celkem 102 osob. Z tohoto počtu bylo 74 uživatelů a 28 osob blízkých. V porovnání s předchozím rokem se celkový počet osob zvýšil z 82 na 102. Roku 2020 byl provoz poradny opakovaně omezen z důvodu pandemických opatření, v následujícím roce 2021 fungovala poradna bez omezení.

Z celkového počtu 74 uživatelů bylo 23 osob evidováno s problémem užívání drog, především pervitinu, dále pak 37 osob se závislostí na alkoholu a 14 osob s nelátkovým typem závislosti.

53 uživatelů využilo služeb poradny jednorázově, popřípadě docházeli krátkodobě, 21 uživatelů absolvovalo dlouhodobý program ambulantní léčby.

V porovnání s předchozím rokem 2020 došlo také k mírnému zvýšení počtu klientů u všech návykových látek, výraznější nárůst zaznamenáváme u osob s nelátkovým typem závislosti, tento počet se zvýšil z 6 na 14 osob.

Nejvyužívanější službou poradny nadále zůstává individuální poradenství, které využilo 71 osob při 382 výkonech.

Za sledované období evidujeme 155 promarněných konzultací, což je čas, na který se klient objednal, ale na domluvené setkání nedorazil. Tento čas odpovídá počtu 310 výkonů individuálního poradenství.

I v tomto roce přicházeli klienti do služby především na základě doporučení psychiatrů soukromé psychiatrické praxe MUDr. Ladislava Hnídka, v jejichž prostorách je poradna umístěna. Dále pak na základě doporučení Probační a mediační služby ČR, pobočky Česká Lípa, která do služby doporučuje klienty se soudně nařízenou ambulantní léčbou.

Turnov (provozní doba v úterý střídavě 9–17 hodin a 9–15 hodin)

Za sledované období využilo služeb poradny celkem 39 osob, z toho bylo 32 uživatelů a 7 osob blízkých. V tomto poradenském pracovišti se oproti roku 2020 mírně zvýšil počet uživatelů z 27 na 32 osob. Dlouhodobou péči využilo 12 uživatelů, což je stejně jako v roce 2020.

S ohledem na druh užívané návykové látky/chování evidujeme shodně 13 osob s problémem užívání alkoholu a drog. Počet klientů s nelátkovým typem závislosti se zvýšil ze 4 na 5 osob.

V tomto pracovišti docházejí do služby klienti dlouhodobě a pravidelně, počet klientů není vysoký, evidujeme však vyšší počet výkonů než v jiných pracovištích.

V kontaktu jsme zejména s Probační a mediační službou Semily, dále organizacemi Náruč Turnov a Fokus Turnov. Někteří klienti využívají služby těchto organizací a zároveň docházejí do naší poradny v Turnově.

Poradna byla pro klienty k dispozici téměř po celý rok 2021. Výjimkou bylo čerpání řádné dovolené či nemoc pracovnice.

Frydlant v Čechách (provozní doba každé úterý 9–17 hodin)

V průběhu roku využilo služeb poradny celkem 52 osob, z toho bylo 34 uživatelů a 18 osob blízkých.

V tomto poradenském pracovišti došlo k navýšení počtu uživatelů z 25 na 34 osob. U osob blízkých zaznamenáváme výraznější nárůst, ze 7 na 18 osob. Počet prvních kontaktů se u samotných uživatelů snížil z 19 na 16.

Důvodem zvýšení počtu klientů je především to, že jsme v minulém roce uzavřeli poradenské pracoviště v Novém Městě pod Smrkem. Klienti z této oblasti začali využívat služeb poradny ve Frydlantu.

Nejvyužívanější službou je individuální poradenství, kterého jsme poskytli 233 výkonů. Počet poskytnutých výkonů se zvýšil úměrně zvýšení počtu klientů. U telefonického poradenství evidujeme 47 výkonů, to je o 1 méně než v předchozím roce.

Z celkového počtu 34 uživatelů, docházelo do poradny 15 klientů jednorázově, či krátkodobě, 19 klientů absolvovalo dlouhodobý program ambulantní léčby. Větší zájem ze strany klientů je o dlouhodobější kontakt. V tomto roce 2021 evidujeme také 70 promarněných konzultací.

Kapacita poradny je dostatečná a může reagovat na vyšší zájem klientů.

Pozitivně hodnotíme spolupráci úřadů a dalších organizací v regionu, za zmínku stojí sdružující aktivity MAS Frydlantsko, z. s. Naopak negativně vnímáme nedostupnost psychiatrické péče. Ne zcela vyhovující zůstává i situace s ubytovnými či dostupným sociálním bydlením v této lokalitě.

Provozní doba služby

Provozní doba pracovišť byla stanovena v závislosti na naplnění kapacity jednotlivých poraden.

Aktuální provozní doba pracovišť a kontakty na pracovníky poraden jsou zveřejněny na webových stránkách organizace.

Plán rozvoje na rok 2022

V současné době jsou v Základní síti sociálních služeb Libereckého kraje zařazena všechna poradenská pracoviště. Od data zařazení těchto poraden do základní sítě došlo k opakovanému rozšíření provozní doby pracovišť. Od počátku roku 2022 opět rozšiřujeme provozní dobu v poradně v Jablonci nad Nisou. Toto pracoviště bude nově v provozu tři pracovní dny v týdnu. V poradně v Semilech dojde ke změně terapeutky, otevřeno bude místo pondělka ve čtvrtek, dále zatím pouze jednou za dva týdny.

Nadále budeme mapovat a hodnotit kapacitní využití jednotlivých pracovišť a na základě toho přizpůsobovat provozní dobu poraden. Opět se také zaměříme na zvýšení informovanosti o našich službách s cílem oslovit cílovou skupinu klientů s problémem nelátkových závislostí.

S ohledem na rozšíření našich služeb o program Adiktologických služeb pro děti a mladistvé, jsou ve všech poradenských pracovištích poskytovány služby také cílové skupině dětí a mládeže do 18 let věku a jejich blízkým.

Adiktologické služby pro děti a mládež³

Projekt Adiktologických služeb pro děti a mladistvé v Libereckém kraji má za sebou dva roky úspěšného fungování, a to i přes to, že vzhledem k pandemické situaci v České republice stále nepovažujeme jeho provoz za plnohodnotný. Sice již nedocházelo k plošnému uzavírání škol či jiných zařízení, přesto se vyšší nemocnost a karantény na kontaktu s klienty projevíly.

Celkem jsme zaznamenali 87 promarněných konzultací, což odpovídá času 5220 minut.

I přes tyto skutečnosti došlo k navýšení počtu osob, které službu využily, i k počtu provedených výkonů.

Projekt probíhá v několika obcích Libereckého kraje. Především v Centru adiktologických služeb v Liberci, v poradnách v České Lípě, Jablonci nad Nisou a Semilech.

Advaita své služby rozšířila o program adiktologických služeb pro děti a mládež na počátku roku 2020.

Především v návaznosti na služby indikované prevence rizikového chování vyvstala potřeba zpřístupnit ambulantní služby také cílové skupině dětí a mládeže mladší patnácti let. Ambulantní služby organizace byly do této doby určeny pouze klientům ve věku od patnácti let.

Dlouhodobě spolupracujeme s dětskými domovy a střediskem výchovné péče v Liberci, které řeší problém návykového chování a závislosti svých klientů a postrádaly služby specializované pro dětské klienty.

I nadále platí, že se jedná o jedinou specializovanou službu adiktologické péče pro děti a mladistvé v Libereckém kraji. V tomto roce se potvrdil náš předpoklad, že služba najde svou klientelu a že je v kraji potřebná.

Cílová skupina

Tento program je určen dětem a mládeži do 18 let věku, kteří škodlivě užívají nějakou legální či nelegální návykovou látku nebo s ní experimentují, popřípadě se potýkají s tzv. nelátkovým typem závislosti (nadměrné užívání počítače, telefonu, internetu a mobilních aplikací). Program je určen také pro rodiče a blízké klientů.

Aktivity projektu

Program je možné využít jako jednorázové poradenství, popř. jako dlouhodobou soustavou péči. Dlouhodobá péče je poskytována na základě písemné smlouvy, je stanoven kontrakt pro práci s klientem a rodinou. Služby je možné poskytovat v rozsahu 3 až 12 měsíců. Po vzájemné domluvě je možné délku

---

³ Součást Ambulantního poradenství Advaita.

účasti v programu prodloužit. Při vstupu do programu se klienti zavazují k minimální účasti na terapeutických aktivitách, především na individuálním poradenství s dítětem a rodinném poradenství. Další nabízené služby, jako je skupinové poradenství pro děti, skupinové a individuální poradenství pro rodiče, klientům doporučujeme.

V průběhu projektu docházelo k drobným úpravám dokumentace programu, v souvislosti s jeho aktuálním vývojem.

Komentované statistické údaje a další vybrané informace o činnosti v roce 2021

V průběhu roku 2021 jsme se mimo jiné zaměřili na propagaci projektu. S nabídkou služeb jsme oslovili kromě již spolupracujících institucí také pediatry, informační materiály o projektu jsme zaslali školám a školským zařízením. Navázali jsme také spolupráci s organizacemi, které se věnují sociálně aktivizační službě pro rodiny s dětmi (SAS).

I přes to, že Projekt adiktologických služeb pro děti a mladistvé je stále programem novým, hodnotíme jej jako úspěšný. Podařilo se nám navázat spolupráci s dalšími službami a institucemi v kraji. Zasíťovali jsme odbornou pomoc v péči o děti a mladistvé (dětská psychiatrická a psychologická péče).

V roce 2021 vstoupilo do služby celkem 105 osob. Z tohoto počtu bylo 46 klientů-uživatelů a 59 rodičů a blízkých. S ohledem na druh užívané návykové látky a návykového chování registrujeme 23 klientů s problémem užívání drog, především marihuany (13 osob), pervitinu (8 osoby) a léků (2 osoby), dále klienty s problémem užívání alkoholu (7 osob), 5 uživatelů tabáku a 11 klientů s nelátkovým typem závislosti.

Průměrný věk uživatelů nealkoholových drog je 15,6 let, uživatelů alkoholu 14 let, uživatelů tabáku 13 let a klientů s problémem nelátkových závislostí 14,3 let.

V přímé péči bylo v průběhu předchozího období 105 osob, poskytli jsme 34 výkonů vstupního zhodnocení, do služby tedy vstoupilo 34 nových klientů, 12 klientů pokračovalo v péči z předchozího roku (z programu ambulantního poradenství). Vstupní zhodnocení klienta/rodiny probíhá již při prvním kontaktu s klientem/rodinou, první kontakt je tedy vždy veden jako vstupní zhodnocení. V případě, že klient vstupuje do dlouhodobé péče, proběhne dále rodinné poradenství, kde je stanoven základní kontrakt pro práci s klientem a rodinou, domlouváme délku spolupráce rodiny a frekvenci kontaktu. Rodinné poradenství absolvuje rodina minimálně v rozsahu 1x za měsíc, (86 výkonů za sledované období). V průběhu roku jsme poskytli 251 výkonů individuálního poradenství, 10 výkonů sociální práce, kdy jde především o zprostředkování kontaktu s návaznou službou, nejčastěji se jedná o psychiatrické vyšetření, 1 klient byl odeslán do léčby na oddělení dětské psychiatrie. Dalšími poskytovanými službami je telefonické poradenství, kterého jsme poskytli 28 výkonů a informační servis (nejčastěji základní informace o službě a možnosti objednání) 48 výkonů. Jednomu klientovi jsme poskytli dva výkony krizové intervence.

Celkem se počet osob v programu zvýšil o 37, což je více než o třetinu. Poskytnutých výkonů bylo celkem 459, což je oproti loňskému roku nárůst o 241 výkonů.

Nejčastěji klienti přicházejí do služby na doporučení psychiatra pro děti a dorost, dále pak dětského psychologa, OSPOD, z iniciativy rodičů, několik klientů máme z dětského domova či výchovného ústavu.

V průběhu roku využilo této služby 18 osob v Semilech, 24 osob v Jablonci nad Nisou, 26 osob v Liberci, 29 osob v České Lípě, 6 osob ve Frýdlantu a 2 osoby v Turnově.

Provozní doba služby

Na vstupní konzultaci je možné objednat se do jakékoli ambulantní služby naší organizace. Specializovanými pracovišti pro práci s dětskými klienty jsou poradny v České Lípě, Jablonci nad Nisou, a v Liberci. Provozní doba služby koresponduje s provozní dobou poraden pro závislosti a provozní dobou poradny v Liberci.

Plán rozvoje na rok 2022

Nadále budeme pracovat na vyšší informovanosti o projektu. Chceme udržet stávající spolupráci s ostatními službami pro rodiny s dětmi v Libereckém kraji, ale také se zaměřit na širokou veřejnost. Potvrdilo se nám, že klienti si vzájemně předávají informace i své zkušenosti se službou. Naším cílem je, aby služba byla kvalitní a umožňovala naplnit očekávání a zakázku klientů. Práce s rodinou s adiktologickým problémem je leckdy náročná, ale zároveň pozitivní, protože v rodině se většinou nachází někdo, komu na změně stávajícího stavu hodně záleží.

Terapeutická komunita

Terapeutická komunita ADVAITA v Nové Vsi u Liberce je pobytové zařízení určené osobám ve věku od osmnácti let, které jsou závislé na užívání návykových látek. Hlavním **posláním** terapeutické komunity je uzdravovat lidi ze závislosti, a to zejména prostřednictvím postupů podporujících jejich osobní rozvoj a změnu životního stylu.

Cílová skupina

Osoby ve věku od 18 let závislé na užívání návykových látek, především nelegálních, s těžším psychosociálním nebo somatickým poškozením, u kterých je obvyklá kombinace několika následujících znaků: dlouhodobá kariéra užívání návykových látek, nitrožilní aplikace, závažné sociální dopady (dluhy, nezaměstnanost, sociální vyloučení, neschopnost pečovat o děti apod.), předchozí neúspěšné pokusy o uzdravení včetně předchozích léčeb pobytových i ambulantních, konflikty se zákonem, pobyty ve výkonu trestu odnětí svobody apod.

Cíle a cílový stav absolventů služby

Služba směřuje k sociální rehabilitaci a integraci klientů. Sociální rehabilitaci rozumíme obnovení sociálních vztahů a praktických schopností.

Služba přispívá k obnově fyzického a psychického zdraví klientů, umožňuje jim osvojit si praktické dovednosti pro každodenní život, aktivně pracovat na zlepšování rodinných či partnerských vztahů a řešit otázky spojené s bydlením, zaměstnáním nebo studiem a s následnou odbornou péčí.

Program klientům nabízí podporu při řešení problémů v oblasti právní a finanční a doprovází klienty při změně jejich hodnotového systému tak, aby to bylo v jejich zájmu a zároveň přijatelné pro společnost, do které se budou vracet.

Absolventi služby:

- Mají stabilizovaný **zdravotní stav**. Absolvovali potřebná vyšetření a prošli léčbou případných zdravotních komplikací. Pokud léčba při odchodu z terapeutické komunity nadále pokračuje, znají své ošetřující odborné lékaře (např. ambulantní psychiatry, hepatology), mají termín nejbližší kontroly.
- Získali informace o **zdravém životním stylu** a touto zásadou se řídí. Naučili se pečovat o svoji hygienu a své zdraví.
- Mají zajištěné **doléčování** syndromu závislosti či patologického hráčství, z terapeutické komunity přecházejí do následné péče odborného zařízení. Význam doléčování si sami uvědomují, přistupují k němu aktivně.
- Vytvořili si postoj k užívání návykových látek, který odráží jejich situaci. Uvědomují si nutnost **abstinence** od užívání látek, na nichž jsou závislí. Chápu význam a výhodnost abstinence i od látek dalších, například od alkoholu.
- Jsou vzdělaní v oblasti **prevence relapsu**.
- Získali základní **pracovní návyky**, případně si je obnovili. Ujasnili si reálné možnosti svého pracovního uplatnění. Budou-li žít na Liberecku, mají při odchodu z terapeutické komunity zaměstnání. Umějí **obsluhovat počítač**, dovedou vyhledat potřebné informace na internetu.

- Mají zajištěné **ubytování**.
- Obnovili **vztahy se svými nejbližšími**, pokud to bylo jen trochu možné.
- Získali představu o vyplňování svého **volného času**.
- Mají přehled o všech svých případných **právních záležitostech** a souvisejících trestech a přistupují aktivně k jejich řešení, v případě potřeby využili probační a mediační službu. Do budoucna odmítají kriminální způsob života.
- Orientují se ve své **sociální situaci**, jsou v kontaktu s důležitými institucemi a úřady.
- Znajší výši svých **dluhů** a kontaktovali věřitele, v rámci svých možností dluhy splácejí nebo mají sjednáno pozastavení splátek.
- Vědí, jak správně **hospodařit se svými penězi**.

Prováděné činnosti

V rámci terapeutické komunity využíváme následujících aktivit a nástrojů: psychosociální **zhodnocení stavu** klienta po přijetí, pravidelně (minimálně dvakrát měsíčně) revidovaný **individuální léčebný plán**, monitorování léčebného procesu (každý klient má určeného garanta, který jednou za 14 dnů hodnotí jeho stav a plnění léčebného plánu a je odpovědný za vedení případu), program strukturovaných terapeutických aktivit (rovnoměrně rozložený do jednoho týdne), **strukturovaný denní program**, strukturovaný léčebný proces (**pobyt je rozdělen do čtyř fází** – nulté, první, druhé a třetí), **léčebný režim** s klíčovými a doplňujícími pravidly, jejichž akceptování je pro život v komunitě nezbytné, **skupinová terapie**, **individuální poradenství**, rozvíjení komunikačních schopností a osvojení si praktických dovedností, **pohybová rehabilitace**, sport, **pracovní aktivity** (součástí těchto aktivit je také spolupráce s obcí Chrástava a především Nová Ves), **práce s rodinnými příslušníky klientů** nebo jejich jinými blízkými, práce s deníkem, **relaxace**, **kontrola moči** na přítomnost metabolitů návykových látek, vícedenní zátěžové pobyty v přírodě, **sociální práci** s klientem v užším slova smyslu – vyřizování příspěvku v hmotné nouzi, dluhů, pokut atd.

V rámci strukturovaného programu se klienti účastní různých forem **skupinových setkávání**. Ranní komunita je prostor pro ohlédnutí se do minulého dne. Terapeutická skupina je otevřeným prostorem k rozebírání témat jednotlivců a skupiny. Vzdělávací aktivity, tzv. lekce, jsou využívány k prevenci relapsu nebo k neverbálním terapeutickým technikám. Kluby jsou prostorem pro uvolnění a řízenou skupinovou zábavu (sport, hry). Hodnotící skupiny probíhají jednou týdně. Jednou za měsíc je skupinou a týmem hodnocen pokrok každého klienta v léčbě. Mimořádná skupina je prostorem pro řešení významných událostí komunity v průběhu dne nebo pro řešení krizové situace. Tzv. samořídící skupina je nástrojem klientské spolusprávy. Oddělená ženská a mužská skupina je bezpečným prostorem pro sdílení témat bez přítomnosti zástupců druhého pohlaví.

V **individuální práci** jsou významné rozhovory klienta s klíčovým terapeutem, tzv. garantem. Hlavní náplní těchto rozhovorů je individuální plánování v **osmi oblastech**: 1) Tělesné zdraví, dieta, tělesná kondice. 2) Osobnostní rozvoj, duševní zdraví, pocity. 3) Vztahy, práce s rodinou, komunikační dovednosti, řešení konfliktů. 4) Pracovní uplatnění, zaměstnání, studium. 5) Finance, finanční gramotnost, bydlení, ukončení léčby. 6) Volný čas, duchovní a kulturní oblast. 7) Užívání návykových látek, hráčství. 8) Sociálně-právní. Dlouhodobě se zaměřujeme na vedení klientů ke správnému hospodaření s finančními prostředky, kde klienty učíme **finančnímu plánování**.

Čtyřikrát ročně probíhá víkend určený pro **práci s rodinou**. V roce 2021 mohly z důvodu protiepidemických opatření proběhnout tyto víkendy pouze dva, a to ve druhém pololetí roku 2021. V průběhu víkendu mají klienti a jejich blízcí ve speciálním strukturovaném programu dostatečný prostor pro řešení svých vztahových problémů. Obnovené blízké vztahy podporují klienty ve změně vztahu sama k sobě a k životu po léčbě. Rodinné víkendy jsou zajišťovány třemi rodinnými terapeuty.

V průběhu celého roku 2021 klienti komunity absolvovali čtyři tzv. zátěžové pobyty. Prvním byl zimní pobyt na horách spojený s lyžováním na běžkách, který probíhal přímo z domu terapeutické komunity,

protože kvůli protiepidemickým opatřením nebylo možné odjet do pronajaté chalupy v Jizerských horách, dále jarní pěší putování, letní cykloputák a akce „Čmelák“, při níž členové komunity ve spolupráci s ekologickou organizací pečují o orchideové louky v chráněné oblasti Jizerských hor. Při zátěžových pobytech, kterým se dnes také říká **terapie dobrodružstvím**, si mohou klienti ověřit, jak se vypořádají s únavou a nepohodlím v jiném prostředí než v zázemí terapeutické komunity. Cílem také je nabídnout klientům různé možnosti aktivního trávení volného času jako inspiraci do dalšího života. Akce jsou také spojené se zážitky, které posilují fungování komunity jako celku.

Pracovní terapie slouží k získání a upevnění pracovních návyků. Klienti připravují jídlo, starají se o čistotu domu, zajišťují drobné opravy zařízení, věnují se rukodělným činnostem.

V roce 2021 pokračovala v rámci pracovní terapie práce v lese. Ve spolupráci s obcí Chrastava se podílíme na úklidu klestí z pokácených stromů.

Prohloubila se vzájemná spolupráce s Potravinovou bankou Liberec a nově od začátku roku přibyla spolupráce s Nábytkovou bankou Liberec. Navázali jsme spolupráci s Centrem adiktologických služeb Advaita v Liberci, při níž 3x týdně zajišťují klienti úklid tamních prostor.

Za odvedenou práci v lese, Potravinové bance Liberec, Nábytkové bance Liberec a v Centru adiktologických služeb náleží klientům odměna. Finanční prostředky za odklizení klestí využívají klienti na úhradu volnočasových aktivit (např. bazén, divadlo, kino, návštěva hradů), za úklid Centra adiktologických služeb si mohou uplatnit nezbytné výdaje (např. měsíční karta na autobus nebo kredit do telefonu), za výpomoc v potravinové a nábytkové bance klienti mají zaplacenou chráněné bydlení v Doléčovacím centru Advaita.

Také po celý rok 2021 pokračovala výborná **spolupráce s obcí**, i když tradiční společné aktivity bohužel proběhnout nemohly (Mikuláš, živý betlém, sportovní akce). Pomáhali jsme s údržbou ve školce, s úklidem sněhu apod.

V průběhu celého roku 2021 se klienti i nadále **vzdělávali v českém jazyce**, což jsme zavedli jako pravidelnou aktivitu před dvěma lety. Během roku 2021 došlo z důvodu protiepidemických opatření k omezení této výuky na online formu v prvních čtyřech měsících.

Podařilo se udržet v pravidelném intervalu jednou za 14 dní výuku počítačové gramotnosti pod vedením terapeuta s dovednostmi v oblasti informačních technologií.

Statistika a výsledky programu terapeutické komunity (TK)

V průběhu roku 2021 **nastoupilo** do řádného programu terapeutické komunity celkem 14 klientů (11 mužů a 3 ženy) a 2 klienti (muži) na krátký opakovací pobyt. **Během celého roku 2021 prošlo službou celkem 29 klientů** – z toho 23 mužů a 6 žen (15 klientů přešlo z roku 2020, z toho 12 mužů a 3 ženy).

Z celkového počtu 27 klientů jich před léčbou 12 užívalo pervitin, 1 opioidy, 11 alkohol a 3 klienti různé kombinace drog. *Dva před nástupem abstinující klienti absolvovali jen krátký tzv. opakovací pobyt, proto s nimi zde nepočítáme.* Jejich primární závislostí byl alkohol a pervitin.

Celkem **ukončilo** program terapeutické komunity 16 klientů – 11 mužů a 5 žen. Z toho 6 klientů (5 mužů a 1 žena) řádně s ukončovacím rituálem (+ 2 klienti podle dohody o opakovacím pobytu). Sedm klientů (4 muži a 3 ženy) odešlo předčasně na základě vlastního rozhodnutí a 3 klienti (2 muži a 1 žena) byli vyloučeni z disciplinárních důvodů. Jedna klientka za opakované agresivní jednání a 2 klienti kvůli závažnému porušování pravidel.

Deset klientů, kteří ukončili program terapeutické komunity, nastoupilo do Centra adiktologických služeb Advaita, z toho 8 klientů do Doléčovacího programu Advaita v Liberci (z toho 6 klientů využilo chráněného bydlení). Dva klienti využili nabídky Ambulantního poradenství Advaita. Šest klientů si následnou péči nezařídilo a vrátilo se do svého původního prostředí.

Průměrná doba pobytu všech klientů byla 254 dnů (zhruba 9 měsíců), průměrná doba řádně dokončených pobytů činila 455 dnů (15 měsíců).

Lůžková kapacita byla v roce 2021 využita na 86 %. V porovnání s využitím lůžkové kapacity 86 % v roce 2020 se nám podařilo kapacitu udržet. V porovnání s lůžkovou kapacitou 82 % v roce 2019 byla tzv. obloženost vyšší.

Věkový průměr klientů za rok 2021 je 34 let.

Přijímáme klienty z celé České republiky. Z kraje Ústeckého to byli 2 klienti, z Libereckého kraje 3 klienti, ze Středočeského kraje jsme měli v programu 7 klientů, z Karlovarského kraje byl 1 klient, z Plzeňského kraje pochází 2 klienti, z Jihočeského kraje 3 klienti a z Prahy 6 klientů, 2 klienti pochází z Královéhradeckého kraje, 3 klienti pochází z Moravskoslezského kraje.

Ze všech 29 klientů má 7 klientů výuční list, 3 klienti mají střední školu s maturitou, 18 klientů má pouze základní **vzdělání** a jeden klient má vysokoškolské vzdělání

Průměrná **doba trvání závislosti** u všech klientů v daném období je 15 let.

Nitrožilně užívalo 14 klientů z celkového počtu 16, kde intravenózní aplikace přichází v úvahu (tedy bez uživatelů alkoholu).

Další informace o terapeutické komunitě

V roce 2021 do provozu terapeutické komunity opět zasáhla protiepidemická opatření, zejména v prvním pololetí roku. Vzhledem k charakteru služby nebyly změny tak výrazné jako v jiných sociálních službách. Z důvodu maximálního omezení kontaktů jsme zavedli na přechodnou dobu online porady, zrušili supervizní setkání, zrušili dva víkendy pro rodiny, omezili jsme jindy běžnou účast celého týmu na některých komunitních aktivitách. Zrušili jsme také aktivity zajišťované externími zaměstnanci, což způsobilo omezení neverbálních terapeutických aktivit, sobotní služby externích terapeutů. Značně jsme v souladu s vládními nařízeními omezovali vycházky klientů za rodinou a jinými blízkými. Klienti byli v kontaktu s rodinou prostřednictvím telefonátů a online videohovorů.

Příjem nových klientů jsme nezastavili, pouze jsme požadovali potvrzení o negativním testu na covid-19. V souvislosti se situací na pracovním trhu a v oblasti služeb následné péče a bydlení se klientům snížily možnosti při přípravě na odchod z terapeutické komunity. Zůstávali proto v terapeutické komunitě déle, než původně plánovali. Místa pro nové klienty se proto uvolňovala pomaleji.

V průběhu roku 2021 proběhlo hromadné očkování zaměstnanců i klientů. V současné době je většina terapeutického týmu i klientů proočkována min. dvěma dávkami očkování proti covidu-19.

V průběhu roku došlo k personálním změnám. V červenci ukončil po 24 letech své působení náš nejdéle zaměstnaný terapeut. Od září na volné místo nastoupila do částečného úvazku nová terapeutka, která od ledna 2022 přestoupí na úvazek plný. V říjnu ukončila spolupráci jedna externí terapeutka.

Doléčovací program Advaita⁴ (DP)

Doléčovací program ADVAITA pomáhá bývalým uživatelům návykových látek a patologickým hráčům zachovat pozitivní postoje a hodnoty, které si osvojili v průběhu předchozí léčby závislosti. Provází je obdobím využití dosažených změn v běžném životě ve společnosti, mimo chráněné prostředí, a zaměřuje se cíleně na předcházení návratu k návykovému chování a na řešení jejich sociální situace, především v oblasti zaměstnání a bydlení. Motivuje je k dalšímu osobnímu rozvoji a pomáhá jim při jejich zpětném začleňování do společnosti. Kromě ambulantního programu poskytuje i ubytování. Služba se poskytuje v Liberci a je určena především lidem, kteří aktuálně žijí na Liberecku a v Libereckém kraji.

Cílová skupina, okruh osob, kterým je služba určena

Osoby závislé na užívání návykových látek a patologičtí hráči, kteří prošli léčbou závislosti, abstinují nejméně tři měsíce a kteří jsou rozhodnutí i nadále abstinovat od návykových látek či hazardního hraní. Příbuzní a blízcí bývalých uživatelů návykových látek a patologických hráčů.

Služby poskytované ambulantní formou jsou určeny osobám ve věku od patnácti let. Pobytové služby osobám ve věku od osmnácti let.

Cíle, cílový stav absolventa služby

Uživatelé služby:

- Jsou schopni žít samostatný a soběstačný život, za který přijímají odpovědnost.
- Abstinují od návykových látek, na kterých jsou závislí. Na ostatní návykové látky mají reálný náhled.
- Své osobní problémy umějí řešit jinak než užíváním návykových látek.
- Jsou psychicky otužilí, stabilní. Za stabilitu je považován i stav, kdy klient užívá medikaci, dochází na terapie apod.
- Dbají o své zdraví.
- Mají pravidelný legální příjem a nezneužívají sociální systém. Legálním příjmem se rozumí
- zaměstnání, podnikání, invalidní důchod. Nezneužíváním sociálního systému se rozumí stav, kdy klient nevyužívá sociální dávky ve chvíli, kdy je schopen mít legální příjem.
- Našli si odpovídající bydlení. Umějí žít a vést svou domácnost mimo podporované byty.
- Rozvíjejí vztahy s lidmi, kteří nezneužívají návykové látky. Neizolují se, rozvíjejí vztahy v souladu se svým osobnostním založením.
- Naučili se hospodařit s penězi, mají přesný přehled o svých dluzích, komunikují se všemi věřiteli a v rámci možností dluhy splácejí.
- Mají přehled o všech svých případných právních kauzách a souvisejících trestech a přistupují aktivně k jejich řešení. V případě potřeby využili probační a mediační službu.
- Zapojili se do společnosti využitím dostupných služeb a volnočasových aktivit v místě bydliště.
- Umějí zdravě naplňovat svůj volný čas.
- Mají představu o tom nebo se zamýšlí nad tím, jak by měl vypadat jejich spokojený život, co jim dělá radost a jak své záměry uskutečnit. Mají zmapované své možnosti.

Na začátku roku 2021 došlo k personálnímu rozdělení doléčovacího programu a ambulantního poradenství. Obě služby zajišťují od roku 2021 samostatné týmy pracovníků s vlastními vedoucími. To se významně projevilo v posílení časové kapacity pro klienty a aktivity doléčovacího programu.

Klíčovými aktivitami v programu jsou **individuální a skupinová poradenství a terapie**, jejichž určitého počtu se klienti musí účastnit povinně. V průběhu **individuálního poradenství** si klient společně

---

⁴ Registrováno jako sociální služba následné péče.

se svým garantem stanoví individuální plán, který pravidelně aktualizuje. Plán je zaměřen na prevenci relapsu užívání drog či alkoholu, oblast volného času, zaměstnání, fyzického a psychického zdraví, bydlení, partnerských a rodinných vztahů, financí, sociálně-právní oblast a na oblast motivace a přebírání zodpovědnosti. Nově v rámci individuálního poradenství nabízíme individuální arteterapie vedené školeným arteterapeutem.

Skupiny v našem programu dělíme na tematické a hodnotící. V rámci *tematických skupin* probíráme s klienty různá témata, se kterými se v průběhu svého doléčování setkávají (např. v oblasti prevence relapsu). Po vyhodnocení potřeb klientů dělíme jednu tematickou skupinu v měsíci na ženskou a mužskou, která je zaměřena na čistě ženská a mužská témata. *Hodnotící skupiny* slouží k popisu a zhodnocení proběhlého období. Pro příznivý vývoj klientů jsou důležité jejich sebereflexe, ale hlavně reflexe, které klienti dostávají vzájemně od sebe. Aby měli klienti dostatek času k sebereflexi i reflexi, rozhodli jsme se hodnotící skupinu dělit vždy na dvě skupiny o menším počtu klientů. Obě skupiny probíhají paralelně. Kromě dvou odpoledních skupin nabízíme i skupinu v dopoledním čase. Tato skupina je využívána klienty, kteří mají odpolední směnu. Navíc jsme v letošním roce zavedli pracovní-vzdělávací skupinu, která se zaměřuje hlavně na dovednosti v oblasti zaměstnání, vzdělávání, finanční gramotnosti apod. a skupinu nazvanou *Rozhovory s recovery koučem (průvodcem zotavením)*. Tyto rozhovory jsou vedeny na témata socializace (náhled na život, reálné možnosti, vzhled, vyjadřování, názory), náplň volného času, staré návyky a změna v přístupu, poctivost, zodpovědnost (za můj život, sám za sebe, za své závazky), umění relaxovat, přesmyk závislostí, životní krize, umět se pochválit apod. Rozhovory nejsou terapeutické, ale vycházejí z žité zkušenosti průvodce v zotavení (recovery kouče).

Významnou součástí je také **sociální práce**, kdy člen týmu pomáhá klientům při jednání s institucemi, při hledání zaměstnání, radí ohledně uzavírání a vypovídání pracovních smluv, pomáhá při vyřizování právních záležitostí klientů, dohlíží na plnění splátkových kalendářů dluhů (nejčastěji VZP a z trestné činnosti) atd.

Dále program nabízí rodinná sezení za přítomnosti terapeuta, ale také individuální poradenství pro rodiče a blízké bývalých uživatelů drog.

Klienti mají k dispozici bezplatně telefonní linku a **internet**, dále mají možnost bezplatného využití **pračky** v Centru adiktologických služeb. Vzhledem k tomu, že od nového roku jsou pračkami vybaveny všechny podporované byty, tak není pračka v centru již tolik využívána.

Klienty nepravidelně **testujeme orientačními testy** na přítomnost metabolitů drog v moči.

Pobytová forma služby, ubytování v podporovaných bytech, se poskytuje na jiném místě, než kde probíhá ambulantní forma služby – v bytovém domě v ulici Krejčího v Liberci.

Statistika a výsledky doléčovacího programu v roce 2021

Kapacita byla 25 klientů současně v programu (10 klientů mohlo využívat ubytování v podporovaných bytech a 15 klientů pouze ambulantní část programu bez ubytování).

Během roku 2021 bylo s doléčovacím programem v kontaktu **celkem 127 osob**. Z toho v programu bylo 42 bývalých uživatelů návykových látek a patologických hráčů, 8 rodinných příslušníků nebo jiných blízkých osob, 25 bývalých klientů doléčovacího programu a 52 žadatelů nebo zájemců o službu.

Počet bývalých uživatelů návykových látek a patologických hráčů klesl o 2 osoby, zároveň se však ale zvýšil počet dnů, které klienti v programu strávili, a to celkem o 1920 dnů oproti loňskému roku. Počet rodinných příslušníků a jiných blízkých osob naopak stoupl o 7 osob a nově jsou v počtu kontaktů s doléčovacím programem započítáni i bývalí klienti, žadatelé a zájemci.

Z celkového počtu bývalých uživatelů návykových látek a patologických hráčů (42 osob) **v minulosti užívalo** pervitin 13 osob, heroin 1 osoba, marihuanu 2 osoby, léky nadužívaly 2 osoby, s užíváním alkoholu mělo problém 23 osob a s patologickým hráčstvím měla problémy 1 osoba.

Porovnáním posledních několika let se ukazuje, že v našem programu **klesá počet osob závislých na nealkoholových drogách a zároveň stoupá počet osob závislých na alkoholu**. Významně je tento trend vidět na počtu uživatelů pervitinu. V roce 2019 jsme evidovali 22 uživatelů pervitinu, v roce 2020 se jednalo o 21 osob a v roce 2021 to bylo už jen 13 osob. Zároveň se ve statistice uživatelů nealkoholových drog ukazuje **každoroční pokles počtu intravenózních uživatelů**. Za poslední 3 roky klesl z 20 osob v roce 2019 přes 13 osob v roce 2020 až na 10 osob v roce 2021. Za stejné období došlo k nárůstu počtu osob závislých na alkoholu. V roce 2019 se jednalo o 12 osob, v roce 2020 o 17 osob a v roce 2021 o 23 osob. Tím se úplně otočil dlouholetý trend ve složení bývalých uživatelů návykových látek.

Z celkového počtu bývalých uživatelů návykových látek a patologických hráčů v programu roku 2021 (42 osob) **bylo 31 mužů a 11 žen**. V předchozím roce 2020 to bylo 35 mužů a 9 žen. Převažuje počet žen závislých na alkoholu (7 osob) oproti ženám závislým na nealkoholových drogách (4 osoby).

Průměrný věk všech klientů uživatelů v roce 2021 byl 36 let. V roce 2020 byl průměrný věk 33 let a v roce 2019 to bylo 34 let.

V roce 2021 **ubytování v rámci programu využilo 23 osob** z celkového počtu 42 klientů uživatelů doléčovacího programu. Výrazný podíl klientů uživatelů, kteří využili ubytování v rámci programu, je patrný u nově nastoupených osob do programu. Z celkového počtu 26 osob nově nastoupených do programu v roce 2021 využilo ubytování 16 osob a jen 10 osob využívalo program pouze ambulantně.

Počet lůžkodnů dosáhl 2 960 dnů. **Lůžková kapacita se roku 2021 povedla naplnit na 81 %**, roku 2020 se jednalo o 75 %. Rozdíl mezi celkovým využitím kapacity programu a využitím kapacity ubytování v podporovaném bydlení je dán složitým plánováním ubytování nových klientů.

Program ukončilo 14 osob, z toho řádné ukončení **v souladu s pravidly programu proběhlo u 6 osob**. Tyto osoby abstinují od své primární drogy, pracují a zařadily se do společnosti. Předčasně ukončilo Doléčovací program Advaita 8 osob. Všechny 8 osob ukončilo program z důvodu neplnění podmínek docházky nebo abstinence. V 1 případě se jednalo o neplnění podmínek docházky, v 7 případech o recidivu na alkoholu nebo na kombinaci alkoholu a THC. Z těchto 7 osob 1 osoba nepřiznala svůj relaps. Osoby, které jsme vyloučili pro nenaplňování programu, začaly opět užívat některou návykovou látku. Dvě z těchto osob nastoupily ihned do léčby. Jedna se po jejím úspěšném ukončení vrátila zpět do doléčovacího programu a druhá čeká na přijetí.

Klienti strávili v programu průměrně 246 dní (přes 8 měsíců). Průměrná doba úplně dokončeného programu byla 393 dní.

V průběhu celého roku 2021 jsme usilovali o zkvalitňování doléčovacího programu. Byl to první rok, kdy program fungoval samostatně, odděleně od programu ambulantního. Intenzivně jsme pracovali na změnách a inovacích, které se týkaly činností směrem ke klientům, jako jsou individuální rozhovory, skupiny, volnočasové aktivity, spolupráce s recovery koučem, arteterapie a práce s rodinou. Oproti předchozím rokům vzniklo více prostoru pro jednotlivé klienty. Bylo tak možné jim nabídnout více individuálních rozhovorů, více skupin, více volnočasových aktivit, individuální arteterapie a více práce s rodinou. Všechny změny jsme průběžně vyhodnocovali a reagovali na potřeby klientů, které se v čase mění i tím, jak se mění složení klientů (primární závislost, věková struktura, poměr žen a mužů apod.).

Výsledek rozdělení doléčovacího a ambulantního programu je patrný v porovnání jednotlivých výkonů za poslední tři roky. Například výkonů v rámci **individuálních rozhovorů** (vč. individuální arteterapie) bylo 1 449 v roce 2019, 1 281 v roce 2020 a **2 565 v roce 2021**. Výkonů v rámci **skupin** bylo 149 v roce 2019, 120 v roce 2020 a **165 v roce 2021**. Výkonů v rámci **volnočasových aktivit** bylo 0 v roce 2019, 24 v roce 2020 a **76 v roce 2021**. A v neposlední řadě výkonů v rámci **práce s rodinou** bylo 6 v roce 2019, 4 v roce 2020 a **105 v roce 2021**.

V průběhu doléčovacího programu jsme v roce 2021 poskytli **4 250 výkonů v celkovém čase 129 320 minut**. V roce 2020 to bylo 2 423 výkonů v celkovém čase 72 475 a v roce 2019 to bylo 2 583 výkonů v celkovém čase 77 115 minut.

Celkový čas sledovaných výkonů se meziročně zvýšil o 78 %, z 1207 na 2155 hodin. Tak výraznou změnu v historii služby nepamatujeme a tento vývoj vnímáme velice kladně.

Doléčovací program poskytujeme od roku 1998. Za celou dobu službu využilo přes 1 000 klientů. Služba je díky své tradici, kvalitním podmínkám pro klienty v programu a také díky zkušenostem týmu dlouhodobě stabilní a v souladu s potřebami klientů.

Centrum primární prevence Advaita (CPP)

Služby Centra primární prevence poskytujeme především na území Libereckého kraje, a to na úrovni **všeobecné, selektivní a indikované primární prevence rizikového chování.**

Cílem programu primární prevence je prostřednictvím všeobecné primární prevence předcházet rizikovému chování a posilovat pozitivní vzorce chování, postoje a hodnoty, zdravý způsob života a otevřenou komunikaci. Prostřednictvím selektivní a indikované prevence je oddálit začátek a eliminovat projevy a další rozvoj rizikového chování u ohrožených jedinců. Všechny programy usilují o rozvoj pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací a účastníky podporují v dosažení optimálního fyzického, psychického a sociálního zdraví a kvality života.

Zaměřujeme se na širokou škálu rizikového chování. Především na adiktologická témata (škodlivé užívání alkoholu, tabáku, léků, nelegálních drog, ale také na „závislosti na obrazovkách“ a gambling), dále rizika v kyberprostoru, agresi a šikanu, rasismus a xenofobie a negativní působení náboženských a extremistických skupin.

Cílovou skupinou všeobecné a selektivní prevence jsou žáci 1. a 2. stupně základních škol a studenti středních škol v Libereckém kraji. Indikovanou prevenci nabízíme dětem a mladým lidem ve věku 11–18 let. Selektivně-preventivní programy nabízíme také seniorům se zvýšeným rizikem vzniku závislosti. Součástí služeb je poradenství a vzdělávání pro poradenské a sociální pracovníky, rodiče a pedagogy v oblasti prevence rizikového chování.

Naše programy všeobecné a indikované prevence jsou certifikované.

Všeobecná primární prevence

- *Školská*

Program poskytujeme ve dvou formách: jako jednotlivé bloky (2*45 minut na 1. stupni, 3*45 minut ostatní) a jako ucelený program všeobecné primární prevence (2 programy ročně; od 3., respektive 6. ročníku do 9. ročníku). V letošním roce jsme v reakci na uzavření škol v rámci protiepidemických opatření začali poskytovat preventivní programy v on-line podobě. Během letních prázdnin jsme také vytvořili několik nových programů (témata gamblingu, prevence poruch příjmu potravy, rizikového sexuálního chování)

- *Vzdělávací semináře pro pracovníky zdravotnických a sociálních služeb a pedagogické pracovníky a rodiče*

Nabízíme akreditovaný jednodenní kurz „Třída v pohodě“ zaměřený na prevenci šikany a na podporu vztahů v třídním kolektivu. Dále nabízíme kratší vzdělávací akce pro školní metodiky prevence na různá adiktologická témata. V roce 2021 jsme připravili sérii 5 on-line přednášek o prevenci závislostí a internetové bezpečnosti.

Selektivní primární prevence

- *Školská*

Je zaměřena především na adiktologická témata a prevenci agrese a šikany. Věnuje se ale i dalším formám rizikového chování. Pracuje intenzivně jak se třídními kolektivy, tak s třídními učiteli. Poskytujeme ji na základních školách od 3. do 9. ročníku a na středních školách. Standardně se program sestává ze 4 setkání se třídou o celkové délce 11 vyučovacích hodin a 4 konzultací s třídním učitelem/ učitelkou. Po dohodě je možné prodloužení nebo úprava programu. Zakázka se stanovuje vždy pro konkrétní třídu.

- *Program pro skupinu dospělých osob: „Závislost v seniorském věku“*

Program se formou besedy věnuje látkovým a nelátkovým závislostem. Poskytujeme obvykle v domovech pro seniory nebo např. komunitních centrech pro seniory.

Indikovaná primární prevence

Program indikované prevence je poskytován v individuální a skupinové formě. Je také zaměřen na témata prevence v adiktologii, prevence šikany a základní vzorce bezpečného chování napříč typy rizikového chování. Podstatou je dlouhodobá spolupráce s jednotlivcem či skupinou. Poskytujeme ji dětem a mladistvým zejména v dětských domovech a středisku výchovné péče.

Statistiky CPP

Všeobecná prevence školská

Celkem jsme za rok 2021 poskytli 69 programů pro 1390 dětí. V prvním pololetí (leden-červen), kdy byly uzavřené školy, proběhlo 19 programů pro 382 účastníků, z toho 8 on-line (což představuje 190 účastníků). Ve druhém pololetí (září-prosinec) jsme poskytli 50 programů pro 1008 účastníků. Tematická skladba programů za celý rok odpovídala víceméně našemu běžnému roku (nejvíce programů protidrogových, poté programy zaměřené na prevenci šikany a podporu vztahů ve třídě a programy o bezpečí na internetu; nově se také hodně objednával program na prevenci rizikového sexuálního chování).

Celkový obraz dosti ovlivnilo období od září do prosince, které celkem odpovídalo běžnému před-covidovému provozu, jen bylo o dost intenzivnější. Jarní měsíce naopak byly poměrně netypické a objednávky byly velmi nejisté a proměnlivé.

Selektivní prevence školská

V roce 2021 jsme poskytli několik programů školské selektivní prevence. S ohledem na dlouhodobé uzavření škol jsme nasmlouvané programy z podzimu 2020 přesunuli na podzim 2021. Zároveň jsme pracovali i na nových zakázkách.

Dlouhodobý program SPP jsme poskytli v 5 třídách na 3 školách pro celkem 100 dětí. Jednalo se o poměrně velký věkový rozptyl od 1. stupně ZŠ až po středoškoláky. Jeden program jsme započali, ale po dohodě se školou (kvůli paralelně probíhající další intervenci od jiného poskytovatele) jsme jej odsunuli na leden 2022. Dále jsme poskytli jeden jednorázový program (3 hodiny) pro 8 dětí.

Program selektivní prevence pro skupinu dospělých osob: „Závislost v seniorském věku“

V tomto období opět z důvodu koronavirové pandemie neproběhl žádný program, respektive, ani jsme jej nenabízeli, jednak proto, že jsme neočekávali velký zájem ze strany zařízení, a jednak proto, že jsme byli poměrně vytíženi poskytováním jiných služeb.

Indikovaná primární prevence

Individuální forma IPP

Po celý rok 2021 nadále probíhal program individuální indikované prevence v Dětském domově v Jablonném v Podještědí. Během března, kdy byla opatření nejpřísnější (uzávěra na cestování mezi okresy), jsme několik setkání uskutečnili on-line přes Google Meet. Poté jsme ale pokračovali v běžném režimu osobního setkávání.

Dále jsme nově začali poskytovat individuální IPP v Dětském domově se školou v Chrastavě, na základě předchozí spolupráce v rámci skupinové IPP. Ze skupiny byli vybráni chlapci, kteří by se hodili pro individuální formu (zároveň jeden chlapec z DDŠ docházel do ambulance pro děti a mládež Advaita).

Za celý rok šlo o 144 výkonů individuálního poradenství pro 16 dětí.

Nejčastějšími tématy dětí v DD je agrese, neschopnost s ní pracovat a kultivovaně pracovat se svými hranicemi, dále vztahy s vrstevníky (šikana, pozice ve skupině), s jednou dívkou jsme řešili zdravý životní styl jako prevenci poruch příjmu potravy. U chlapců v DDŠ jsme navíc pracovali na tématech zneužívání řady návykových látek (tabák, alkohol, marihuana).

Skupinová forma IPP

Na začátku roku 2021 jsme dokončili skupinu v DDŠ Chrastava, které se účastnilo 7 chlapců (šlo o 2 setkání, tedy 4 výkony včasné intervence). Po ukončení skupiny jsme DDŠ nabídli možnost dále pokračovat individuální formou u dvou vybraných chlapců. Tématem bylo experimentování a zneužívání celé řady návykových látek. Během roku jsme spolupráci rozšířili, účastnili se další dva noví klienti z DDŠ.

Pokračovali jsme také ve spolupráci se Střediskem výchovné péče Čáp v Liberci. Poskytli jsme 4 programy pro celkem 21 dětí. Od září 2021 jsme se dohodli na delším programu (dříve 2 vyučovací hodiny, nyní 3), který tak více odpovídá strukturou našim programům poskytovaným jinde. Konzultace jsme opakovaně poskytli 1 pracovníci Střediska. Zakázka ze strany dětí i pracovníků SVP se oproti roku 2020 více zaměřovala na témata spojená s užíváním komunikačních technologií (mobil, počítač), nicméně zájem o návykové látky a látkové závislosti nadále přetrvává.

Vzdělávací semináře pro pracovníky zdravotnických a sociálních služeb, pedagogické pracovníky a rodiče

Na jaře 2020 jsme poskytli neobvykle vysoký počet přednášek pro veřejnost, jichž se účastnili především rodiče a vyučující. Reagovali jsme na fakt, že část rodičů a učitelů byla znepokojena situací, kdy děti kvůli uzavření škol a volnočasových aktivit většinu času trávily doma u počítače nebo mobilu. Vytvořili jsme cyklus přednášek Děti a internet, který obsahoval čtyři přednášky (Sociální síť bezpečně, Lákadla a rizika digitálních her, Jak se bránit kyberšikaně, Prevence závislostí u dětí), které jsme poskytovali online prostřednictvím Google Meet. Nabízeli jsme volné termíny pro veřejnost, ale i přednášky na objednávku jednotlivých škol. Celkově jsme poskytli 14 přednášek (vždy v délce 90 minut) s celkovým počtem 287 účastníků.

Na podzim 2021 jsme poskytli náš akreditovaný kurz Třída v pohodě, určený především třídním učitelům 6. tříd a zaměřený na prevenci šikany a podporu dobrých vztahů ve třídě. Jde o celodenní kurz (7 hodin). Zúčastnilo se jej 9 osob ze 6 libereckých škol. (Z původně přihlášených 14 osob se několik nezúčastnilo kvůli onemocnění covidem nebo karanténě.)

Velká část našich aktivit se v tomto roce soustředila do ORP Liberec.

Podrobněji viz popis u jednotlivých obcí.

Aktivity CPP Advaita na území města Liberec:

V rámci všeobecné prevence jsme realizovali 28 prezenčních preventivních bloků (79 výkonů program primární prevence) na 5 školách pro 574 žáků a studentů. Dále jsme uskutečnili 10 bloků selektivní prevence na 2 školách pro 104 dětí (37 výkonů program primární prevence pro rizikové skupiny). V rámci dlouhodobé spolupráce s SVP Čáp jsme poskytli 4 programy skupinové indikované prevence (9 výkonů program včasné intervence) celkem 21 účastníkům v oblasti protidrogové prevence.

Dále jsme on-line vysílali 9 přednášek (18 výkonů přednáška) pro vyučující a rodiče na témata prevence závislostí a prevence a bezpečí na internetu pro celkem 227 osob. Poskytli jsme také jeden kurz Třída v pohodě, pro celkem 9 vyučujících z 6 libereckých základních škol (9 výkonů vzdělávací seminář)

Účastnili jsme Pracovní skupiny primární prevence Protidrogové komise Rady Libereckého kraje, komunikovali s okresní metodičkou prevence a dalšími aktéry v oblasti prevence v kraji.

Aktivity příslušné k území:

Jablonné v Podještědí

V Dětském domově v Jablonném v Podještědí jsme poskytovali individuální indikovanou prevenci. Během roku jsme individuálně pracovali s 13 dětmi a 5 osobami z řad personálu (110 výkonů individuálního poradenství). Řešena byla především adiktologická témata (kouření, experimenty s alkoholem), vztah k sobě, komunikační problémy, agresivní projevy.

Hrádek nad Nisou

V Hrádku nad Nisou jsme poskytli 15 programů všeobecné primární prevence (36 výkonů) na 3 školách pro 265 dětí.

Chrastava

V Chrastavě jsme spolupracovali s Dětským domovem se školou, kde jsme dokončili adiktologický program skupinové indikované prevence z roku 2020 (2 setkání, 7 dětí, 4 výkony program včasné intervence). Dále jsme ve spolupráci pokračovali v individuální formě, kdy jsme pracovali se 3 dětmi a 2 osobami z řad personálu (34 výkonů individuálního poradenství). I zde byla řešena především adiktologická témata (alkohol a další návykové látky), vztah k sobě, komunikační problémy, agresivní projevy.

Dlouhý Most

V Dlouhém Mostě jsme poskytli 6 programů všeobecné primární prevence (6 výkonů) na 1 škole pro 63 dětí.

Aktivity CPP Advaita na území města Jablonec nad Nisou:

V Jablonci nad Nisou jsme poskytli 2 programy všeobecné primární prevence (6 výkonů) na 1 škole pro 58 dětí.

Aktivity CPP Advaita na území města Nový Bor:

V Novém Boru jsme poskytli 3 programy všeobecné primární prevence (6 výkonů) na 1 škole pro celkem 48 dětí.

Aktivity CPP Advaita na území města Tanvald:

V Tanvaldu jsme poskytli 2 programy všeobecné primární prevence (4 výkony) na 1 škole pro celkem 21 dětí a 1 přednášku pro pěstouny na téma prevence závislostí (3 výkony přednáška, 13 osob)

Aktivity CPP Advaita na území města Turnov:

V Turnově jsme poskytli 2 programy všeobecné primární prevence na 1 škole pro celkem 41 dětí. A dále 2 přednášky (4 výkony) pro rodiče a vyučující z jedné školy pro celkem 31 osob.

Aktivity příslušné k území:

Malá Skála

V Malé Skále jsme poskytli 1 program všeobecné prevence pro 21 dětí (3 výkony) a 1 dlouhodobý program selektivní prevence (15 výkonů program primární prevence pro rizikové skupiny) pro 19 dětí, oba na téže škole. Dále jsme na další škole poskytli jeden jednorázový program selektivní prevence pro 8 dětí (3 výkony program primární prevence pro rizikové skupiny).

Obce mimo Liberecký kraj:

V jarním období jsme pracovali i se školami z jiných krajů ČR: poskytli jsme 7 on-line programů všeobecné prevence 3 školám (města Varnsdorf, Příbram, Bílovec) pro celkem 169 dětí a 2 přednášky pro rodiče a vyučující jedné školy (Orlová) pro celkem 16 osob. Dále jsme poskytovali v prezenční formě všeobecnou prevenci na škole v Mladé Boleslavi (6 programů, 130 dětí).

Závěr

V roce 2021 považujeme u nás za podstatné, že čas věnovaný klientům i jejich počty se vrátily k hodnotám před začátkem pandemie covid-19 nebo se dokonce zvýšily. K nejvýraznější změně v této souvislosti došlo ve službě následné péče, v našem doléčovacím programu. Tam to nesouviselo jen s menším dopadem protiepidemických opatření na jeho fungování ve srovnání s rokem 2020, ale zejména s koncepční změnou v personálním obsazení služeb. Naše úzce spolupracující služby doléčování a ambulantního poradenství byly dlouhodobě personálně propojeny a měly jednu vedoucí. Během roku 2020 jsme připravili oddělení týmů obou služeb, které v lednu 2021 proběhlo. Pracovníci se v rámci svých úvazků věnují jen jedné službě a každý tým má jinou vedoucí. Výsledkem byl podstatně větší prostor pro terapeutické aktivity v doléčovacím programu, aniž by tím utrpělo ambulantní poradenství.

Aktivity našeho centra primární prevence se po vynucené přestávce dané protiepidemickými opatřeními obnovily a v roce 2021 byl o ně nebyvalý zájem, který jsme chvílemi sotva dokázali uspokojit.

Adiktologické služby pro děti a mládež během druhého roku svého fungování potvrdily své místo v našich programech. Zájem o ně postupně roste.

Naše krajské poradny zdají se být konečně na území Libereckého kraje správně rozmístěny. V roce 2021 jsme už neřešili, zda některou z nich uzavřít pro nízké využití, ale naopak jak těm nejvytíženějším poradnám rozšířit provozní dobu.

V terapeutické komunitě došlo k rozvoji v oblasti pracovního uplatnění klientů díky spolupráci s potravinovou a nábytkovou bankou Libereckého kraje.

Ceníme si spolupráce s dalšími organizacemi a úřady v Libereckém kraji. Ke zcela mimořádnému rozvoji došlo v roce 2021 v možnostech získat sociální bydlení ve statutárním městě Liberec, což několika našim klientům podstatně pomohlo v uskutečnění změn, které si ve svém životě stanovili.

K zajištění provozu našich služeb jsme využívali finančních zdrojů státu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Úřadu vlády ČR, Libereckého kraje a významné finanční spoluúčasti obcí Libereckého kraje, zejména statutárních měst Liberec a Jablonec nad Nisou a města Česká Lípa a Turnov. Na služby přispívá téměř celý Mikroregion Frýdlantsko, Nový Bor a Svaz obcí Novoborska.

Naše programy jsou certifikované Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Programy primární prevence jsou certifikované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Certifikáty vypovídají o prokázání odborné způsobilosti našich služeb.

Daří se nám služby poskytovat v souladu s cíli a posláním naší organizace. V posledních letech by to nebylo možné bez významné podpory samospráv. Jejich finančních příspěvků si velice vážíme.

V Liberci dne 26. ledna 2022

Mgr. Olga Merglová
ředitelka ADVAITA, z. ú.